

การศึกษาแบบเรียนภาษาจีนโบราณ กรณีศึกษาสุภาษิต “นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ”

A Study of Classical Chinese Textbooks: A Case of Idiom “The Fight Between the Snipe and the Clam”

บุญธิญา รักสวน¹

BOONTIYA RAKSUAN

ภาควิชาภาษาจีน วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Chinese language Department, College of Liberal Arts, Rangsit University

E-mail : boontiya.r@rsu.ac.th

พิสิษฐพัฒน์ ปัญญาเรว ทองเปลว²

PHISITTHAPHAT PANYAREW THONGPLEAW

ภาควิชาภาษาจีน วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Chinese language Department, College of Liberal Arts, Rangsit University

E-mail : phisitthaphat.t@rsu.ac.th

ณฐ บุญธนาธิรชิต³

NUTTHA BUNTHANATHERACHOT

ภาควิชาภาษาจีน วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Chinese language Department, College of Liberal Arts, Rangsit University

E-mail : nutth.b@rsu.ac.th

李浩昌⁴

LI HAOCHANG

ภาควิชาภาษาจีน วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Chinese language Department, College of Liberal Arts, Rangsit University

E-mail : haochang.i@rsu.ac.th

Received: 18 October 2022 / Revised: 26 December 2022 / Accepted: 26 December 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงโครงสร้างของแบบเรียนภาษาจีนโบราณสำหรับผู้เรียนภาษาจีน โดยการศึกษาที่ใช้แบบเรียนภาษาจีนโบราณ 4 เล่ม เป็นเครื่องมือในการศึกษา ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แบบเรียนภาษาจีนโบราณ กรณีศึกษาสุภาษิต “นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ” ทั้งด้านเนื้อหาของสุภาษิตที่เป็นภาษาจีนโบราณและการอธิบายคำศัพท์ภาษาโบราณเป็นภาษาปัจจุบัน แบบเรียนทั้ง 4 ชุดนี้มีลักษณะเฉพาะในแบบเรียนปรากฏความเหมือนและความแตกต่างกันของรูปแบบการใช้ภาษาโบราณและในโครงสร้างแบบเรียน

ด้วย ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของแบบเรียนทั้ง 4 ชุดนี้พบว่า การเลือกใช้เนื้อหา การแบ่งวรรคตอนของเนื้อหา การใช้สัญลักษณ์กำหนดจุดอธิบายเนื้อหาจะมีความแตกต่างกันออกไป เช่น หากผู้แต่งแบบเรียนต้องการเน้นเรื่องเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิตโดยตรง มีการตัดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปกครองหรือการเมืองออกไป เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นการถ่ายทอดภาษาโบราณและมุมมองที่แตกต่างกันของผู้เขียนแบบเรียนทั้ง 4 ชุด ซึ่งผู้สอนภาษาจีนโบราณสามารถนำแบบเรียนทั้ง 4 ชุดไปใช้ในการอ้างอิงและเลือกแบบเรียนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ด้านการเรียนการสอนต่อไป

คำสำคัญ : แบบเรียนภาษาจีน, ภาษาจีนโบราณ, สุภาษิตจีน “นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ”

ABSTRACT

This article investigated four classical Chinese textbooks. The main objective was to analyze the structure of the textbooks as well as to compare the classical and modern Chinese explanations of the idiom “The Fight between the Snipe and the Clam.” The results revealed that four textbooks shared some similarities and differences in terms of the structure and the use of classical Chinese language. In terms of the differences, it was found that the content, the content arrangement, the use of symbols in the selected textbooks were different. For example, if the focus of the textbook was on idiom, the contents about politics would be excluded. That reflects the transmission of classical language and the different perspectives of the writer of four textbook.

Keywords : Chinese textbooks, classical Chinese, The Fight between the Snipe and the Clam

บทนำ

การเรียนการสอนภาษาจีนโบราณต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับยุคที่มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำเช่นในปัจจุบัน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการปฏิรูปและพัฒนาแบบเรียนภาษาจีนโบราณ การพัฒนาแบบเรียนขึ้นมาใหม่จึงควรยึดเอาแนวคิดการปลูกฝังความรู้และทักษะความสามารถเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาด้วย (Gu Lizhen, 2019: 60) ซึ่งในปัจจุบันมีแบบเรียนภาษาจีนที่ผลิตออกสู่ท้องตลาดเพิ่มมากขึ้นจากในอดีตเป็นจำนวนมาก มีทั้งแบบเรียนที่ใช้สำหรับผู้เรียนชาวจีนและแบบเรียนที่ใช้สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ซึ่งแบบเรียนทุกประเภทมีลักษณะการเขียน รวมถึงการคัดสรรเนื้อหาภาษาโบราณไม่แตกต่างกันมากนัก แต่สิ่งที่เป็นลักษณะเด่นที่ต่างกันของแบบเรียนเล่มต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการอธิบายคำศัพท์จากภาษาโบราณเป็นภาษาปัจจุบัน กล่าวคือ ในหนึ่งบทประพันธ์นั้นจะมีจำนวน ตำแหน่งของการอธิบายคำศัพท์ที่แตกต่างกันของแบบเรียนภาษาจีนโบราณ นอกจากนี้ ในแบบเรียนภาษาจีนโบราณยังมีการเพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนการอธิบายที่มาของบทประพันธ์ภาษาโบราณนั้น ๆ ไว้แตกต่างกันอีกด้วย จากการศึกษางานวิจัยที่

เกี่ยวข้องพบว่า การกำหนดคำอธิบายของแบบเรียนภาษาจีนโบราณในปัจจุบันมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการไม่หยุดพัฒนาและปรับปรุงแบบเรียนภาษาจีนโบราณ จะสามารถเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่ถ่ายทอดกันต่อมาของประวัติศาสตร์จีนอีกด้วย (Jian Wenhui, 1997 : 110)

ในปัจจุบัน การศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนโบราณในประเทศไทยนั้นมียุมน้อยมาก ดังนั้น การศึกษาโครงสร้างและลักษณะเฉพาะของแบบเรียนภาษาจีนโบราณที่นิยมใช้ในประเทศไทยนี้ จะสามารถสะท้อนให้เห็นโครงสร้างของแบบเรียนภาษาจีนโบราณในภาพรวม การคัดสรรบทประพันธ์ การอธิบายคำศัพท์ การแนะนำที่มาของภาษาโบราณในแบบเรียนที่มีทั้งส่วนที่เหมือนและส่วนที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ผลการศึกษายังสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาคัดเลือกแบบเรียน การคัดเลือกบทประพันธ์ภาษาโบราณ หรือการปรับให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้สอนภาษาจีนใช้ในการอ้างอิงและนำไปปรับใช้กับการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างแบบเรียนภาษาจีนโบราณ กรณีศึกษาสุภาชิต “นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ” ทั้งด้านเนื้อหาของสุภาชิตที่เป็นภาษาโบราณและการอธิบายคำศัพท์ภาษาโบราณเป็นภาษาปัจจุบัน

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ทราบถึงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบเรียนภาษาจีนโบราณ กรณีศึกษาสุภาชิต “นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ” ทั้งด้านการนำบทประพันธ์ภาษาโบราณมาใช้ในแบบเรียน การอธิบายคำศัพท์เป็นภาษาปัจจุบัน การกำหนดตำแหน่งเพื่ออธิบายคำศัพท์ รวมถึงการอธิบายที่มาของสุภาชิต เป็นต้น

ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษาเนื้อหาจากแบบเรียนภาษาจีนโบราณ 4 เล่ม โดยแบบเรียน 3 เล่มตีพิมพ์ในปีที่ใกล้เคียงกันได้แก่ 《今用古代汉语》（北京语言大学出版社）ตีพิมพ์ในปี 2008 《汉语古文读本》（北京大学出版社）ตีพิมพ์ในปี 2010 และ 《古代汉语》（北京语言大学出版社）ตีพิมพ์ในปี 2011 ส่วนแบบเรียน《古代汉语》（北京语言大学出版社）เป็นแบบเรียนฉบับปรับปรุงของ《古代汉语课本》（北京语言大学出版社）ที่ตีพิมพ์ในปี 2000

2. สืบค้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนภาษาจีนโบราณจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาแบบเรียนภาษาจีนโบราณกรณีศึกษาสุภาชิต “นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ” เป็นการวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนภาษาจีนโบราณ 4 เล่ม ดังนี้ 1. 《今用古代汉语》 2. 《汉语古文读本》 3. 《古代汉语》 4. 《古代汉语课本》 โดยคัดเลือกสุภาชิตที่ใช้เป็นกรณีศึกษาคือสุภาชิต 《鹬蚌相争》 “นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ”

1.2 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนภาษาจีนโบราณ

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์แบบเรียนภาษาจีนโบราณด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis)

3. ขั้นตอนการสรุปข้อมูล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4. ขั้นตอนเสนอผลการศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้นของงานวิจัย

ตลอดงานวิจัยจะใช้การเรียกแทนหนังสือเรียนภาษาจีนโบราณที่เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. แบบเรียนที่ 1 หมายถึงหนังสือเรียนภาษาจีนโบราณ 《今用古代汉语》
2. แบบเรียนที่ 2 หมายถึงหนังสือเรียนภาษาจีนโบราณ 《汉语古文读本》
3. แบบเรียนที่ 3 หมายถึงหนังสือเรียนภาษาจีนโบราณ 《古代汉语》
4. แบบเรียนที่ 4 หมายถึงหนังสือเรียนภาษาจีนโบราณ 《古代汉语课本》

ผลการศึกษา

1. ความหมายของสุภาชิต 鹬蚌相争，渔翁得利 (นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ คนตกปลาได้รับประโยชน์)

1.1 สุภาชิตภาษาจีน

赵且伐燕。苏代为燕谓惠王曰：“今者臣来，过易水，蚌方出曝，而鹬啄其肉，蚌合而钳其喙。鹬曰：‘今日不雨，明日不雨，即有死蚌。’蚌亦曰：‘今日不出，明日不出，即有死鹬。’两者不肯相舍，渔者得而并禽之。”（《成语大词典》编委会，2020：1372）

1.2 ความหมายภาษาไทย

ครั้งหนึ่งเมื่อรัฐเจ้าเตรียมการที่จะเข้าโจมตีรัฐเอียน ชูใต้แห่งรัฐเอียน ได้รับหน้าที่ทางการทูตเดินทางมาเจรจากับอ๋องฮู่แห่งรัฐเจ้า โดยชูใต้ได้กล่าวกับอ๋องฮู่ใจความดังนี้ “ระหว่างทางที่ข้า่น้อยมาวันนี้ ขณะที่กำลังเดินทางข้ามแม่น้ำ ได้มองเห็นหอยกบกบตัวหนึ่งโผล่หัวออกมาอบแดด พลันก็มีคนปากซ่อมตัวหนึ่งปรีเข้ามาใช้จะงอยปากหวังจิกกินเนื้อหอยกบตัวนั้น หอยกบกบจึงหุบเปลือก 2 ข้างเข้าด้วยกันหนีบจะงอยของนกปากซ่อมเอาไว้แน่น นกจึง อ้าปากไม่ได้ ส่วนหอยกบก็ขึ้นจากน้ำเป็นเวลานาน ทั้ง 2 รู้สึกลำบากมาก จากนั้นจึงเริ่มทะเลาะกัน นกปากซ่อมกล่าวว่า “ถ้าวันนี้ฝนไม่ตก พรุ่งนี้ฝนไม่ตก หอยกบกบในโลกนี้คงจะน้อยลงไป 1 ตัวแน่ ๆ” หอยกบกบจึงตอบโต้ไปว่า “แต่ถ้าวันนี้ปากของแกอ้าไม่ได้ พรุ่งนี้ก็อ้าไม่ได้ ในโลกนี้ก็คงจะมีศพนกปากซ่อมเพิ่มขึ้นอีก 1 ศพเช่นกัน สัตว์ทั้ง 2 ชนิดล้วนไม่มีใครยอมใคร พอดีกับที่เวลานั้น มีคนตกปลาผู้หนึ่งเดินผ่านมาพบเห็น จึงจับทั้งนกและหอยกบกลับบ้านไปพร้อมกัน สุภาษิต “鹬蚌相争，渔翁得利” นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกบ แต่คนตกปลาได้รับประโยชน์ อุปมาว่า ยามที่ต้องทะเลาะหรือมีปากเสียงกับผู้อื่น ควรใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาแทนที่จะใช้อารมณ์ มิเช่นนั้นจะทำให้เกิดความสูญเสียทั้ง 2 ฝ่าย ปล่อยให้มือที่ 3 ได้รับประโยชน์ไปโดยไม่ต้องออกแรง (ผู้จัดการออนไลน์, 2552)

2. สุภาษิตเรื่อง 鹬蚌相争 (นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกบ) และคำอธิบายในแบบเรียน

2.1 สุภาษิตจากแบบเรียน 《今用古代汉语》

鹬蚌相争

赵且伐燕⁽¹⁾，苏代为燕王为惠王曰⁽²⁾：“今者臣来，过易水⁽³⁾，蚌方出曝，而鹬啄其肉⁽⁴⁾，蚌合而钳其喙⁽⁵⁾。鹬曰：‘今日不雨，明日不雨，即有死蚌⁽⁶⁾。’蚌亦谓鹬曰⁽⁷⁾：‘今日不出，明日不出，即有死鹬⁽⁸⁾。’两者不肯舍，渔者得而并禽之⁽⁹⁾。今赵且伐燕，燕、赵久相支，以弊大众⁽¹⁰⁾，臣恐强秦之为渔父也⁽¹¹⁾。故愿王之熟计之也⁽¹²⁾。”惠王曰：“善⁽¹³⁾。”乃止⁽¹⁴⁾。(李禄兴.2008:2)

1. 赵：赵国，找过时期诸侯国名。

且：将要，就要。[副词]

伐：攻打。[动词]

燕 (Yān)：燕国，战国时期诸侯国名。

赵且伐燕：赵国将要攻打燕国。

2. 苏代：战国时人名。

为：替。[介词]

谓：对……说。[动词]

惠 (Hui) 王：当时赵国的国王。

曰：说。[动词]

3. 今：今天，在这里可以译为“这次”。[名词]

者：用于时间名词后，可译为“……的时候”。[代词]

臣：古代官吏对国王或王帝上书或说话时的自称，是谦虚的说法，可译为“我”。[名词]

过：路过，经过。[动词]

易水：河名，在今河北省。

今者臣来，过易水：这次我来的时候，经过易水。

4. 蚌 (bàng)：生活在水中的一种软体动物，有两个椭圆形的壳。[名词]

方：正。[副词]

出：露出，在这里指“打开它的壳，露出壳里的肉”。[动词]

曝 (pù)：晒太阳。[动词]

而：就，表顺承。[连词]

鹬 (yù)：一种水鸟，嘴和腿系长，吃鱼、虫、贝类。[名词]

啄 (zhuó)：鸟用嘴取食物吃。[动词]

其：它的，代“蚌的”。[代词]

蚌方出曝，而鹬啄其肉：蚌正打开它的壳晒太阳，鹬就（过来）啄它的肉吃。

5. 合：合上（它的壳）。[动词]

而：链接两个动作，表顺承。[连词]

钳 (qián)：意思是“把东西夹住”。[动词]

其：它的，代“鹬的”。[代词]

喙 (huì)：嘴，专指鸟和兽的嘴。[名词]

蚌合而钳其喙：蚌（连忙）合上（它的壳），夹住了鹬的嘴。

6. 雨：本为名词，在这里用作动词，意思是“下雨”。

即：就。[副词]

今日不雨，明日不雨，即有死蚌：今天不下雨，明天不下雨，就会有一只死去的蚌。

7. 亦：也。[副词]

蚌亦谓鹬曰：蚌也对鹬说。

8. 出：出来。[动词]

今日不出，明日不出，即有死鹬：（你的嘴）今天不出来，明天不出来，就会有一只死去的鹬。

9. 两者：指鹬合蚌。

舍：放弃，在这里指“松开”。[动词]

渔（yú）者：以捕鱼为业的人。[名词]

并：一起。[副词]

禽（qín）：同“擒”，“擒获”，就是“捕捉”的意思。[动词]

两者不肯舍，渔者得而并禽之：它们两个都不肯松开，捕鱼的人就把他们一起捉住了。

10. 久：长时间的。[形容词]

支：支撑，在这里是“相持、对峙，不能分出输赢”的意思。[动词]

以：从而。[连词]

弊（bì）：困乏，劳累。[形容词]在这里是使动用法，使老百姓困乏、劳累。

众：老百姓。[名词]

今赵且伐燕，燕、赵九相支，以弊大众：现在赵国要攻打燕国，燕国和赵国长期间地相持不下，从而使广大老百姓困乏、劳累。

11. 恐（kǒng）：恐怕，担心。[动词]

强：强大的。[形容词]

秦：秦国，战国后期最强大的一个诸侯国。

之：用于主谓之间，取消句子独立性。[助词]

为：成为。[动词]

渔父（fǔ）：即渔者。[名词]

臣恐强秦之为渔父也：我担心强大的秦国会成为渔父（这样的人）。

12. 故：所以，因此。[连词]

愿：希望。[动词]

王：大王。[名词]

之：用于主谓之间，取消句子独立性。[助词]

熟：深入地、仔细地。[副词]

计：考虑，思考。[动词]

之：代“伐燕这件事”。[代词]

也：用于因果句的句尾，可不译。[语气词]

故愿王之熟计之也：因此希望大王仔细考虑这件事。

13. 兽：好。[形容词]

14. 乃（nǎi）：于是，就。[连词]

止：停止。[动词]

乃止：于是停止了（攻打燕国的计划）

2.2 สุขุมคติจากแบบเรียน 《汉语古文读本》

七、鹬蚌相争⁽¹⁾ (《战国策·燕策》)

赵且伐燕⁽²⁾，苏代为燕谓惠王曰⁽³⁾：“今者臣来⁽⁴⁾，过易水⁽⁵⁾，蚌方出曝⁽⁶⁾，而鹬啄其肉⁽⁷⁾，蚌合而钳其喙⁽⁸⁾。鹬曰：‘今日不雨⁽⁹⁾，明日不雨，即有死蚌⁽¹⁰⁾。’蚌亦谓鹬曰：‘今日不出⁽¹¹⁾，明日不出，即有死鹬。’两者不肯相舍⁽¹²⁾。渔者得而并禽之⁽¹³⁾。今赵且伐燕，燕赵久相之⁽¹⁴⁾，以弊大众⁽¹⁵⁾，臣恐强秦之为渔父也⁽¹⁶⁾。故愿王之熟计之也⁽¹⁷⁾！”惠王曰：“善⁽¹⁹⁾。”乃止。(王硕，2010:25)

1. 鹬(yù)：水鸟，长嘴长腿，常在水边捕食小鱼小虫。蚌(bàng)：蛤蜊，软体动物，体外有双壳。

2. 赵：战国时代的诸侯国名。在现在河北省南部及山西省中北部，都城在今邯郸市。且：将要，就要。伐(fá)：进攻、讨伐。燕(yān)：战国时代诸侯国国名，在今天河北省的北部，都城在今北京市西南部。

3. 苏代：战国时代的谋士，曾在燕国做官。惠王：赵国国军，即赵惠文王。

4. 今者：现在。臣：我(男子自我谦称)。

5. 过：渡过，经过。易水：河名，在河北省西部，发源于易县境内。

6. 方：副词，正在，刚刚。曝(pù)：晒太阳。

7. 啄(zhuó)：鸟用夹嘴取食。

8. 钳(qiān)：夹住。喙(huì)：鸟类的嘴。

9. 雨：就读去声，用如动词，下雨。

10. 即：立刻，马上。

11. 出：使动用法，让……出去。

12. 舍(shě)：放弃，放开。

13. 渔者：打渔的人。并：一起。禽：通“擒”，抓住，捕捉到。

14. 久相之：长时间相持不下，支：支撑。

15. 弊(bì)：疲劳，困乏。这里是使动用法，使……疲劳。

16. 之：取消句子“强秦为渔父”独立性，父(fǔ)：老人。

17. 故：因此。愿：希望。熟：深入，详细。计：谋划，考虑。第一个“之”的作用是取消句子的独立性。第二个“之”是代词。

18. 善：好。在这里是表示同意的应答之词。

2.3 สุกาษิตจากแบบเรียน 《古代汉语》

(一) 鹬蚌相争⁽¹⁾

《战国策》

蚌方出曝⁽²⁾，而鹬啄其肉⁽³⁾，蚌合而钳其喙⁽⁴⁾。鹬曰：“今日不雨，明日不雨，即有死蚌⁽⁵⁾。”蚌亦谓鹬曰⁽⁶⁾：“今日不出，明日不出，即有死鹬。”两者不肯相舍⁽⁷⁾，渔者得而并禽之⁽⁸⁾。(徐宗才，2011:41)

1. 鹬：一种水鸟，腿长，嘴系长，喜欢吃小鱼、贝类、昆虫等。

蚌：软体动物，生活在潜水中，有两个椭圆形介壳，可以开闭。

相：互相。

争：争夺。

2. 方：正，刚。

曝：晒，晒太阳。

3. 啄：鸟类用嘴取食。这里是“用嘴咬”的意思。

4. 钳：夹住。

5. 即：就，便。

6. 谓：说，对……说。

7. 舍：舍弃。这里是“放开”、“松开”的意思。

8. 渔者：渔弱，捕鱼的人。

并：一起，同时，都。

禽：同“擒”。捉拿，捉住。

2.4 สุกาษิตจากแบบเรียน 《古代汉语课本》

(一) 鹬蚌相争⁽¹⁾

《战国策》

蚌方出曝⁽²⁾，而鹬啄其肉⁽³⁾。蚌合而钳其喙⁽⁴⁾。鹬曰：“今日不雨，明日不雨，即有死蚌⁽⁵⁾。”蚌亦谓鹬曰⁽⁶⁾：“今日不出，明日不出，即有死鹬。”两者不肯相舍⁽⁷⁾，渔者得而并禽之⁽⁸⁾。(徐宗才，2000:30)

1. 鹬：一种水鸟，腿长，嘴系长，喜欢吃小鱼、贝类、昆虫等。

蚌：软体动物，生活在潜水中，有两个椭圆形介壳，可以开闭。

相：互相。

2. 方：正，刚。

曝：晒，晒太阳。

3. 啄：鸟类用嘴取食。这里是“用嘴咬”的意思。
4. 钳：夹住。
5. 即：就，便。
6. 谓：说，对……说。
7. 舍：舍弃。这里是“放开”、“松开”的意思。
8. 渔者：渔弱，捕鱼的人。

并：一起，同时，都。

禽：同“擒”。捉拿，捉住。

3. การวิเคราะห์สุภาษิตเรื่อง “鹬蚌相争” (นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ)

จากการศึกษาเนื้อหาบทสุภาษิตเรื่อง “鹬蚌相争” (นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ) จากแบบเรียนภาษาจีนโบราณ 4 เล่ม ได้แก่ 《今用古代汉语》 《汉语古文读本》 《古代汉语》 และ 《古代汉语课本》 พบว่า ภาษาโบราณที่ใช้ การอธิบายความหมายในภาษาปัจจุบัน รวมถึงการกำหนดตำแหน่งการอธิบายความหมายในภาษาโบราณของแบบเรียนทั้ง 4 ชุดมีจุดเหมือนและจุดต่างกันออกไป ซึ่งสามารถจัดหมวดหมู่ในการวิเคราะห์เป็น 3 ประเด็นได้ดังนี้

3.1 ภาษาโบราณที่ใช้ในแบบเรียน

3.1.1 การขึ้นและลงท้ายประโยค

ตารางที่ 1 : การจำแนกแบบเรียนตามความครบถ้วนของเนื้อหา

แบบเรียน	เริ่มต้นและจบเรื่อง	การบรรยายในภาษาโบราณ
แบบเรียนที่ 1 《今用古代汉语》	赵且伐燕，苏代为燕谓惠王曰：……惠王曰：“善。”乃止。	มีส่วนประกอบของสุภาษิตครบถ้วน ตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเรื่องสมบูรณ์
แบบเรียนที่ 2 《汉语古文读本》		
แบบเรียนที่ 3 《古代汉语》	蚌方出曝，而鹬啄其肉，……，渔者而得并禽之。	มีการตัดทอนส่วนแรก และส่วนสุดท้าย
แบบเรียนที่ 4 《古代汉语课本》		

จากตารางที่ 1 พบว่า ในแบบเรียนที่ 1 และ 2 มีการบรรยายภาษาจีนโบราณเรื่อง “鹬蚌相争” ไว้อย่างครบถ้วน ตั้งแต่ต้นเรื่องถึงท้ายเรื่อง โดยขึ้นต้นประโยคว่า 赵且伐燕，苏代为燕谓惠王曰：“今者臣来，过易水，……” และท้ายเรื่องจบประโยคว่า 故愿王之熟计之也！” 惠王曰：“善。”乃止。 ซึ่งแตกต่างจากแบบเรียนที่ 3 และ 4 ที่ขาดประโยคขึ้นต้นและประโยคจบท้ายไป โดยกำหนดให้ประโยค 蚌方出曝，而鹬啄其肉，蚌合而钳其喙。 เป็นประโยคขึ้นต้น และกำหนดให้ประโยค 两者不肯相舍，渔者得而并禽之。 เป็นประโยคจบท้าย แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งแบบเรียนภาษาโบราณทั้ง 4 เล่ม มีการถ่ายทอดภาษาโบราณในมุมมองที่ต่างกัน กล่าวคือ แบบเรียน 1 และ 2 เล่าถึงนิทานสุภาษิตนี้โดยยังคงชื่อเมือง ผู้ครองเมือง รวมถึงมุมมองเกี่ยวกับ

ศึกษสงครามไว้ ซึ่งต่างกับแบบเรียนที่ 3 และ 4 ตัดไว้เหลือเพียงเนื้อหาส่วนที่เป็นใจความสำคัญของเรื่อง โดยไม่มีการกล่าวถึงที่มาที่ไป และตอนจบของเรื่องแต่อย่างใด

3.1.2 การแบ่งวรรคตอนของเนื้อเรื่อง

การแบ่งวรรคตอนของเนื้อเรื่องสามารถแบ่งตามเนื้อหาของภาษาจีนโบราณได้ 2 ประเภทตามผลการศึกษาจากข้อ 3.1.1 คือ แบบเรียนที่มีเนื้อหาครบถ้วนและแบบเรียนที่มีเนื้อหาที่ไม่ครบถ้วน ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 : จำนวนประโยคที่ปรากฏในแบบเรียน

แบบเรียน ลำดับ	เนื้อหาครบถ้วน		เนื้อหาไม่ครบถ้วน (ตัดส่วนต้นและส่วนท้าย)	
	แบบเรียนที่ 1 《今用古代汉语》	แบบเรียนที่ 2 《汉语古文读本》	แบบเรียนที่ 3 《古代汉语》	แบบเรียนที่ 4 《古代汉语课本》
ประโยคที่ 1	赵且伐燕，苏代为燕谓惠王曰：“今者臣来，过易水，蚌方出曝，而鹬啄其肉，蚌合而钳其喙。”	赵且伐燕，苏代为燕谓惠王曰：“今者臣来，过易水，蚌方出曝，而鹬啄其肉，蚌合而钳其喙。”	蚌方出曝，而鹬啄其肉，蚌合而钳其喙。	蚌方出曝，而鹬啄其肉。
ประโยคที่ 2	鹬曰：“今日不雨，明日不雨，即有死蚌。”	鹬曰：“今日不雨，明日不雨，即有死蚌。”	鹬曰：“今日不雨，明日不雨，即有死蚌。”	蚌合而钳其喙。
ประโยคที่ 3	蚌亦谓鹬曰：“今日不出，明日不出，即有死鹬。”	蚌亦谓鹬曰：“今日不出，明日不出，即有死鹬。”	蚌亦谓鹬曰：“今日不出，明日不出，即有死鹬。”	鹬曰：“今日不雨，明日不雨，即有死蚌。”
ประโยคที่ 4	两者不肯舍，渔者得而并禽之。	两者不肯相舍。	两者不肯相舍，渔者得而并禽之。	蚌亦谓鹬曰：“今日不出，明日不出，即有死鹬。”
ประโยคที่ 5	今赵且伐燕，燕、赵久相支，以弊大众，臣恐强秦之为渔父也。	渔者得而并禽之。		两者不肯相舍，渔者得而并禽之。
ประโยคที่ 6	故愿王之熟计之也。”	今赵且伐燕，燕赵久相之，以弊大众，臣恐强秦之为渔父也。		
ประโยคที่ 7	惠王曰：“善。”	故愿王之熟计之也！”		
ประโยคที่ 8	乃止。	惠王曰：“善。”		
ประโยคที่ 9		乃止。		
รวม	8 ประโยค	9 ประโยค	4 ประโยค	5 ประโยค

จากตารางที่ 2 พบว่า แบบเรียนที่มีเนื้อหาภาษาโบราณครบถ้วนเล่มที่ 1 และ 2 มีจำนวนประโยคใกล้เคียงกันคือ เล่มที่ 1 มีจำนวน 8 ประโยค และเล่มที่ 2 มีจำนวน 9 ประโยค ซึ่งสองเล่มนี้มีการแบ่งประโยคต่างกันตรงประโยคที่ 4 เป็นต้นมา โดยเล่มที่ 2 ได้แบ่งประโยค 两者不肯舍, 渔者得而并禽之。 ออกเป็น 2 ประโยค ซึ่งนับเป็นการเน้นความสำคัญของประโยคที่ต่างกันเพียงจุดเดียวของแบบเรียนทั้งสองเล่มนี้

สำหรับแบบเรียนเล่มที่ 3 และ 4 ที่มีเนื้อหาภาษาโบราณไม่ครบถ้วนมีจำนวนประโยคต่างกันเพียง 1 ประโยคคือ เล่มที่ 3 มีการแบ่งประโยครวมไว้ทั้งสิ้น 4 ประโยค และเล่มที่ 4 แบ่งประโยคได้ทั้งสิ้นรวม 5 ประโยค ซึ่งประโยคที่ต่างกันของภาษาโบราณของสองเล่มนี้คือ ประโยคที่ 1 โดยเล่มที่ 3 มีการแบ่งประโยคไว้ว่า 蚌方出曝, 而鹬啄其肉, 蚌合而钳其喙。 ส่วนเล่มที่ 4 ได้ตัดประโยคย่อยหลังสุดออกไป เหลือไว้เพียงประโยคหน้า 2 ประโยคคือ 蚌方出曝, 而鹬啄其肉。 ซึ่งแบบเรียนเล่มที่ 4 ที่ได้นำประโยค 蚌合而钳其喙 แยกออกมาเป็นประโยคใหม่ ทำให้เป็นการแยกเรื่องชีวิตประจำวันของหอยกาบกับเรื่องที่หอยกาบปิดฝาไปหนีปากของนกกอกจากกันเป็นคนละประเด็น

3.1.3 การใช้ลำดับตัวเลขเพื่อให้ความหมายภาษาจีนโบราณเป็นภาษาจีนปัจจุบัน

ตารางที่ 3 : จำนวนตำแหน่งและคำที่มีแปลความหมายเป็นภาษาจีนปัจจุบันของแบบเรียนที่มีเนื้อหาครบถ้วน

แบบเรียน ลำดับ	แบบเรียนที่มีเนื้อหาครบถ้วน	
	แบบเรียนที่ 1 《今用古代汉语》	แบบเรียนที่ 2 《汉语古文读本》
ตำแหน่งที่ 1	赵且伐燕 ⁽¹⁾ ,	鹬蚌相争 ⁽¹⁾
ตำแหน่งที่ 2	苏代为燕王为惠王曰 ⁽²⁾ :	赵且伐燕 ⁽²⁾ ,
ตำแหน่งที่ 3	“今者臣来, 过易水 ⁽³⁾ ,	苏代为燕谓惠王曰 ⁽³⁾ :
ตำแหน่งที่ 4	蚌方出曝, 而鹬啄其肉 ⁽⁴⁾ ,	“今者臣来 ⁽⁴⁾ ,
ตำแหน่งที่ 5	蚌合而钳其喙 ⁽⁵⁾ 。	过易水 ⁽⁵⁾ ,
ตำแหน่งที่ 6	鹬曰: ‘今日不雨, 明日不雨, 即有死蚌 ⁽⁶⁾ 。’	蚌方出曝 ⁽⁶⁾ ,
ตำแหน่งที่ 7	蚌亦谓鹬曰 ⁽⁷⁾ :	而鹬啄其肉 ⁽⁷⁾ ,
ตำแหน่งที่ 8	今日不出, 明日不出, 即有死鹬 ⁽⁸⁾ 。	蚌合而钳其喙 ⁽⁸⁾ 。
ตำแหน่งที่ 9	两者不肯舍, 渔者得而并禽之 ⁽⁹⁾ 。	鹬曰: ‘今日不雨 ⁽⁹⁾ ,
ตำแหน่งที่ 10	今赵且伐燕, 燕、赵久相支, 以弊大众 ⁽¹⁰⁾ ,	明日不雨, 即有死蚌 ⁽¹⁰⁾ 。’
ตำแหน่งที่ 11	臣恐强秦之为渔父也 ⁽¹¹⁾ 。	蚌亦谓鹬曰: ‘今日不出 ⁽¹¹⁾ ,

แบบเรียนที่มีเนื้อหาครบถ้วน		
แบบเรียน	แบบเรียนที่ 1	แบบเรียนที่ 2
ลำดับ	《今用古代汉语》	《汉语古文读本》
ตำแหน่งที่ 12	故愿王之熟计之也 ⁽¹²⁾ 。”	明日不出，即有死鹬。’两者不肯相舍 ⁽¹²⁾ 。
ตำแหน่งที่ 13	惠王曰：“善 ⁽¹³⁾ 。”	渔者得而并禽之 ⁽¹³⁾ 。
ตำแหน่งที่ 14	乃止 ⁽¹⁴⁾ 。	今赵且伐燕，燕赵久相之 ⁽¹⁴⁾ ，
ตำแหน่งที่ 15		以弊大众 ⁽¹⁵⁾ ，
ตำแหน่งที่ 16		臣恐强秦之为渔父也 ⁽¹⁶⁾ 。
ตำแหน่งที่ 17		故愿王之熟计之也 ⁽¹⁷⁾ ！”
ตำแหน่งที่ 18		“善 ⁽¹⁸⁾ 。”
รวม	14 ตำแหน่ง (57 คำ)	18 ตำแหน่ง (32 คำ)

จากตารางที่ 3 แบบเรียนประเภทที่มีเนื้อหาครบถ้วน พบว่าการกำหนดลำดับการให้ความหมายของภาษาจีนโบราณเป็นภาษาจีนปัจจุบันของแบบเรียนเล่มที่ 1 และ 2 มีจำนวนไม่เท่ากัน แบบเรียนเล่มที่ 1 มีจำนวนจุดที่กำหนดตัวเลขให้ความหมายรวมทั้งสิ้น 14 ตำแหน่ง (ตัวเลขในวงเล็บท้ายคำหรือประโยคภาษาจีนโบราณ) และแบบเรียนที่ 2 มีจำนวนจุดที่กำหนดตัวเลขให้ความหมายรวมทั้งสิ้น 18 ตำแหน่ง (ตัวเลขในวงเล็บท้ายคำหรือประโยคภาษาจีนโบราณ) แต่เมื่อศึกษาถึงรายละเอียดการให้ความหมายของคำศัพท์แบบเฉพาะเจาะจงแล้วพบว่าแบบเรียนที่ 1 มีการแปลความหมายของภาษาจีนโบราณเป็นภาษาจีนปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 57 คำ (ข้อมูลในข้อ 2.1 หน้า 4) และแบบเรียนที่ 2 มีการแปลเป็นปัจจุบันรวมทั้งสิ้นเพียง 32 คำ (ข้อมูลในข้อ 2.2 หน้า 6) ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าแบบเรียนที่ 1 25 คำ แม้ว่าแบบเรียนที่ 1 จะมีการกำหนดลำดับให้ความหมายของภาษาจีนโบราณไว้ น้อยกว่าแบบเรียนที่ 2 แต่ในส่วนการอธิบายความหมายเป็นภาษาปัจจุบันมีความละเอียดกว่ามาก อีกทั้งยังได้อธิบายถึงหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำศัพท์นั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจนอีกด้วย

ตารางที่ 4 : จำนวนตำแหน่งและคำที่มีแปลความหมายเป็นภาษาจีนปัจจุบันของแบบเรียนที่มีเนื้อหาไม่ครบถ้วน

แบบเรียนที่มีเนื้อหาไม่ครบถ้วน		
แบบเรียน	แบบเรียนที่ 3	แบบเรียนที่ 4
ลำดับ	《古代汉语》	《古代汉语课本》
ตำแหน่งที่ 1	鹬蚌相争 ⁽¹⁾	鹬蚌相争 ⁽¹⁾
ตำแหน่งที่ 2	蚌方出曝 ⁽²⁾ ，	蚌方出曝 ⁽²⁾ ，

	แบบเรียนที่มีเนื้อหาไม่ครบถ้วน	
แบบเรียน	แบบเรียนที่ 3 《古代汉语》	แบบเรียนที่ 4 《古代汉语课本》
ลำดับ		
ตำแหน่งที่ 3	而鷸啄其肉 ⁽³⁾ ，	而鷸啄其肉 ⁽³⁾ 。
ตำแหน่งที่ 4	蚌合而蚶其喙 ⁽⁴⁾ 。	蚌合而蚶其喙 ⁽⁴⁾ 。
ตำแหน่งที่ 5	鷸曰：“今日不雨，明日不雨， <u>即</u> 有死蚌 ⁽⁵⁾ 。”	鷸曰：“今日不雨，明日不雨， <u>即</u> 有死蚌 ⁽⁵⁾ 。”
ตำแหน่งที่ 6	蚌亦 <u>謂</u> 鷸曰 ⁽⁶⁾ ：	蚌亦 <u>謂</u> 鷸曰 ⁽⁶⁾ ：
ตำแหน่งที่ 7	“今日不出，明日不出，即有死鷸。”两者不肯相 <u>舍</u> ⁽⁷⁾ ，	“今日不出，明日不出，即有死鷸。”两者不肯相 <u>舍</u> ⁽⁷⁾ ，
ตำแหน่งที่ 8	<u>渔者</u> 得而 <u>并</u> 禽之 ⁽⁸⁾ 。	<u>渔者</u> 得而 <u>并</u> 禽之 ⁽⁸⁾ 。
รวม	8 ตำแหน่ง (14 คำ)	8 ตำแหน่ง (13 คำ)

จากตารางที่ 4 แบบเรียนประเภทที่มีเนื้อหาไม่ครบถ้วน พบว่าการกำหนดลำดับการให้ความหมายของภาษาจีนโบราณเป็นภาษาจีนปัจจุบันของแบบเรียนเล่มที่ 3 และ 4 มีจำนวน 8 ตำแหน่งเท่ากัน แต่เมื่อศึกษาถึงรายละเอียดการให้ความหมายของคำศัพท์แบบเฉพาะเจาะจงแล้วพบว่า แบบเรียนที่ 3 มีการแปลความหมายของภาษาจีนโบราณเป็นภาษาจีนปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 14 คำ (ข้อมูลในข้อ 2.3 หน้า 7) และแบบเรียนที่ 4 มีการแปลเป็นปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 13 คำ (ข้อมูลในข้อ 2.4 หน้า 7) ผลการวิเคราะห์พบว่า มีเพียงภาษาโบราณคำว่า “争” คำเดียวที่แบบเรียนที่ 4 ไม่ปรากฏการให้ความหมายเป็นภาษาปัจจุบันไว้ นอกจากนี้ เมื่อศึกษาถึงรายละเอียดการอธิบายความหมายของคำศัพท์เป็นภาษาจีนปัจจุบันของแบบเรียนทั้งสองแล้วพบว่า มีการอธิบาย ยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย รวมไปถึงการใช้ภาษาอังกฤษประกอบการอธิบายเหมือนกันทุกประการ

3.2 คำอธิบายสุภาษิต

จากการวิเคราะห์แบบเรียนทั้ง 4 เล่ม ในเชิงคุณภาพและปริมาณพบว่า นอกจากด้านเนื้อหาภาษาโบราณและภาษาปัจจุบัน การกำหนดลำดับการให้คำอธิบายศัพท์ รวมถึงการวิเคราะห์ความเหมือนและต่างของจำนวนประโยคจากทั้งแบบเรียนประเภทที่มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์และแบบเรียนที่มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ กล่าวคือ แบบเรียนที่มีการตัดทอนเนื้อหาบางส่วนของบริษัทผู้พิมพ์เดิมออกไป ผู้วิจัยยังพบว่า ในแบบเรียนทั้ง 4 เล่มนี้ ยังมีส่วนที่แนะนำบทประพันธ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะอธิบายเพิ่มเติมควบคู่กับสุภาษิต 《鷸蚌相争》 ทั้งนี้ นอกจากอธิบายที่มาของเนื้อเรื่องสุภาษิต 《鷸蚌相争》 แล้วยังมีแบบเรียนบางเล่มได้อธิบายเกี่ยวกับ 《战国策》ไว้เพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

3.2.1 แบบเรียน 《今用古代汉语》

鹬是啣中长嘴鸟，它把伸到蚌的壳里，想吃蚌肉，结果被蚌夹住了。两者互不相让，争执不下，最后一起被老渔翁捉住了。比喻在双方为各自有利益争夺时，第三方却趁机得到了好处。也说“鹬蚌相争，渔翁得利”“坐收渔利”“渔人之利”。（李禄兴, 2008:1）

3.2.2 แบบเรียน 《汉语古文读本》

这个寓言说明矛盾的双方如果争持不下，往往会两个败者俱伤，结果让第三者得到好处，占了便宜。（王硕, 2010:25）

3.2.3 แบบเรียน 《古代汉语》

《战国策》简称《国战》，是一部分国记事的历史散文著作。全书共三十三卷，分东周、西周、秦、齐、楚、赵、魏、韩、燕、送、卫、中山十二策。

《鹬蚌相争》选自《战国策·燕策二》。这个故事告诉人们，如果双方相争，互不相让，就会两败俱伤，使第三方得到好处。（徐宗才, 2011:42）

3.2.4 แบบเรียน 《古代汉语课本》

《战国策》简称《国战》，是一部分国记事的历史散文著作。全书共三十三卷，分东周、西周、秦、齐、楚、赵、魏、韩、燕、送、卫、中山十二策。

《鹬蚌相争》选自《战国策·燕策二》。这个故事告诉人们，如果双方相争，互不相让，就会两败俱伤，使第三方得到好处。（徐宗才, 2000:30）

จากการรวบรวมคำอธิบายเกี่ยวกับ 《战国策》 และ 《鹬蚌相争》 ที่ปรากฏอยู่ในแบบเรียนทั้ง 4 เล่ม พบว่า มีการให้คำอธิบายที่มาและความหมายของสุภาษิตบทนี้ไว้แตกต่างกันในบางประเด็น โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) แบบเรียนที่ 1 มีการอธิบายสุภาษิต 《鹬蚌相争》 จากภาษาโบราณเป็นภาษาปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้อธิบายความหมายเชิงอุปมาของของสุภาษิต 《鹬蚌相争》 ไว้ด้วย
- 2) แบบเรียนที่ 2 ได้อธิบายความหมายเชิงอุปมาของสุภาษิต 《鹬蚌相争》 ไว้เพียงอย่างเดียว
- 3) แบบเรียนที่ 3 และแบบเรียนที่ 4 ได้แบ่งการอธิบายเป็น 2 ส่วนคือ ประการแรกอธิบายถึงตำราพิชัยสงคราม 《战国策》 ซึ่งเป็นที่มาของสุภาษิต 《鹬蚌相争》 และประการที่สอง ได้อธิบายถึงความหมายเชิงอุปมาของสุภาษิตไว้ด้วย

จากการศึกษาด้านการแนะนำที่มาของสุภาษิตในแบบเรียนทั้ง 4 เล่ม พบว่า ทุกเล่มได้อธิบายความหมายเชิงอุปมาของสุภาษิต 《鹬蚌相争》 ไว้ใกล้เคียงกัน ซึ่งหากผู้เรียนได้ศึกษาถึงความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏอยู่ในภาษาโบราณในแบบเรียนแล้ว สามารถศึกษาความหมายภาพรวมของสุภาษิตเชิงอุปมาได้จากส่วนการแนะนำที่มาของสุภาษิตนี้ด้วย

นอกจากนี้ มีแบบเรียนเพียง 2 เล่ม คือแบบเรียนที่ 3 และ 4 ได้มีการอธิบายความหมายของตำราพิชัยสงครามของจีน 《战国策》 ซึ่งสามารถช่วยอธิบายที่มาของสุภาษิตนี้ให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายเพิ่มเติมอีกด้วย

สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาแบบเรียนภาษาจีนโบราณ กรณีศึกษาสุภาษิต “นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ” จากแบบเรียน《今用古代汉语》, 《汉语古文读本》, 《古代汉语》และ《古代汉语课本》ที่ใช้เป็นเครื่องมือการศึกษาหลักครั้งนี้พบว่า สามารถแบ่งหัวข้อการศึกษาหลักได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่ คือ 1) ภาษาจีนโบราณที่ใช้ในแบบเรียน 2) การแนะนำที่มาของสุภาษิต โดยผู้วิจัยได้สรุปจากโครงสร้างของแบบเรียนทั้งบทประพันธ์ภาษาโบราณเดิมของสุภาษิต “นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ” และการอธิบายคำศัพท์ที่ปรากฏในแบบเรียนทั้ง 4 ชุด

ในประเด็นแรก คือ ภาษาโบราณที่ใช้ในแบบเรียนสามารถสรุปผลการศึกษาได้เป็น 3 หัวข้อย่อยดังนี้

1) การขึ้นต้นและลงท้ายของประโยคของภาษาโบราณ จากการศึกษาพบว่า แบบเรียนสามารถแบ่งออกเป็น แบบมีบทบรรยายภาษาโบราณแบบครบถ้วนและแบบมีบทบรรยายภาษาโบราณไม่ครบถ้วน ซึ่งแบบเรียนที่มีบทบรรยายภาษาโบราณไม่ครบถ้วนนั้น มีการตัดส่วนขึ้นต้นและส่วนลงท้ายที่กล่าวถึงชื่อเมือง ผู้ครองเมืองออกไปและเหลือไว้เพียงส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้กันของนกกับหอยกาบ ซึ่งแบบเรียนที่ 3 และ 4 ที่ตัดส่วนขึ้นต้นและส่วนท้ายออกไปเป็นผู้แต่งคนเดียวกัน และเป็นแบบเรียนที่ผลิตในสำนักพิมพ์เดียวกัน แม้ช่วงเวลาห่างกันถึง 10 ปี ผู้แต่งยังคงไม่เพิ่มเติมส่วนของเนื้อหาตอนต้นและตอนท้ายเข้ามาด้วย ซึ่งต่างจากแบบเรียนที่ 1 และ 2 ที่คงส่วนต้นและส่วนท้ายของภาษาโบราณไว้ แสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะนำเสนอมุมมองของภาษาโบราณที่แตกต่างกันของผู้แต่งอีกด้วย

2) การแบ่งวรรคตอนของเนื้อเรื่อง จากการศึกษาพบว่า การแบ่งวรรคตอนของเนื้อเรื่องจากแบบเรียนที่มีเนื้อหาครบถ้วนและแบบเรียนที่มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนมีลักษณะการแบ่งที่ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ แบบเรียนที่มีเนื้อหาครบถ้วนเล่มที่ 1 และ 2 มีการแบ่งวรรคเนื้อหาภาษาโบราณต่างกันเพียงแค่จุดเดียว ซึ่งเหมือนกับการแบ่งวรรคเนื้อหาของแบบเรียนที่มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนที่แบ่งวรรคต่างกันเพียงจุดเดียวเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้แต่งแบบเรียนทุกคนมีแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการรักษารูปแบบและการตีความภาษาโบราณตามรูปประโยคคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ สะท้อนให้เห็นว่าการรักษาและสืบทอดรูปประโยคภาษาโบราณแต่เดิมจากตำราพิชัยสงครามของจีน《战国策》มีความสำคัญต่อการเรียนภาษาจีนโบราณอีกด้วย

3) การกำหนดตำแหน่งและการอธิบายความหมายของภาษาโบราณเป็นภาษาปัจจุบันของแบบเรียนทั้ง 4 เล่มมีความแตกต่างกัน เมื่อแบ่งแบบเรียนเป็นสองประเภทคือ แบบเรียนที่มีเนื้อหาครบถ้วนและแบบเรียนที่มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนจะพบว่า แบบเรียนประเภทแรกมีการระบุตัวเลขตำแหน่งการให้ความหมายคำศัพท์ต่างกัน 5 ตำแหน่ง โดยแบบเรียนที่ 1 มีตำแหน่งตัวเลขเพียง 14 ตำแหน่ง แต่แบบเรียนที่ 2 มีตำแหน่งตัวเลขถึง 18 ตำแหน่ง และแบบเรียนที่ 1 มีการอธิบายคำศัพท์สูงถึง 57 คำ แต่แบบเรียนที่ 2 มีการอธิบายคำศัพท์ไว้เพียง 32 คำ แสดงให้เห็นว่าแบบเรียนที่ 1 แม้จะมีตำแหน่งตัวเลขที่กำกับไว้บนภาษาจีนโบราณน้อยกว่าแบบเรียนที่ 2 แต่มีส่วนอธิบายคำศัพท์เกินกว่าร้อยละ 90 ของเนื้อหาสุภาษิตทั้งหมด สำหรับแบบเรียนที่มีเนื้อหาภาษาโบราณไม่ครบถ้วนมีการระบุตำแหน่งตัวเลขเพื่ออธิบายคำศัพท์ไว้ 8 ตำแหน่งเท่ากัน แต่มีการอธิบายความหมายของคำศัพท์เป็น

ภาษาปัจจุบันต่างกันเพียงคำเดียวเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าแบบเรียนที่ 1 เป็นแบบเรียนที่มีการอธิบายคำศัพท์ที่ไว้มากที่สุด ละเอียดที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่ามีเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการเรียนการสอนมากที่สุดเช่นกัน

ประเด็นที่สองคือ ส่วนการแนะนำที่มาของสุภาษิต พบว่า แบบเรียนทั้ง 4 มีการแนะนำส่วนเนื้อหาเพิ่มเติมนอกเหนือจากการอธิบายคำศัพท์เป็นภาษาปัจจุบันสองส่วนคือ ความหมายของ 《战国策》 (ตำราพิชัยสงครามของจีน) และการอุปมาของสุภาษิต 《鹬蚌相争》 (นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเนื้อหาที่เพิ่มเติมมาในส่วนนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงที่มาและความหมายเชิงเปรียบเทียบอุปมาของ สุภาษิตที่เป็นภาษาปัจจุบันได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษา ภาพรวมของแบบเรียนภาษาโบราณทั้ง 4 เล่มนี้ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นของเนื้อหาในแบบเรียนภาษาโบราณ ทั้งเรื่องการใช้เนื้อหา การแบ่งวรรคตอนของเนื้อหา การใช้สัญลักษณ์ กำหนดจุดอธิบายเนื้อหา รวมถึงการเพิ่มเติมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิตดังกล่าวทั้งด้านความเหมือนและความแตกต่างกันในบางประการ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการตีความของผู้แต่ง การให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่อง รวมถึงความเหมาะสมของแบบเรียนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยภาพรวมของแบบเรียน 4 ชุดนี้มีลักษณะโครงสร้างคล้ายคลึงกันมากพอสมควร ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำแบบเรียนทั้ง 4 ชุดไปใช้ในการอ้างอิงเพื่อการเรียนการสอนตามความเหมาะสมต่อไป โดยอาจารย์ผู้สอนจะต้องพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและการสอดแทรกเนื้อหาสำคัญเพิ่มเติมลงไป เช่น ประวัติศาสตร์จีน ภูมิศาสตร์จีน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสามารถบูรณาการองค์ความรู้ที่ไม่ได้เป็นเพียงการเรียนภาษาโบราณดั้งเดิม แต่ยังสามารถขยายไปสู่องค์ความรู้ด้านอื่น ๆ ที่สำคัญต่อการเรียนภาษาจีนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้นับว่าศึกษาภาพรวมของแบบเรียนภาษาจีนโบราณผ่านสุภาษิตเรื่อง 《鹬蚌相争》 นกปากซ่อมทะเลาะกับหอยกาบ จากการศึกษาพบว่า ยังมีประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ที่ควรค่าต่อการศึกษาค้นคว้าอีกหลายประการ เช่น การศึกษาแบบเรียนภาษาจีนโบราณที่แต่งโดยชาวต่างชาติจากสุภาษิตอื่น ๆ หรือการศึกษารายละเอียดของสุภาษิตโบราณจากเอกสารโบราณ เช่น คำสอนของท่านขงจื้อ เป็นต้น

บรรณานุกรม

อิว่บั้งเซียงเจิง อิว่เว็งเต๋อลี่ . (2552, 4 สิงหาคม) “นก หอยกาบ และคนตกปลา” ผู้จัดการออนไลน์. [ออนไลน์]

<https://mgronline.com/china/detail/9520000087683> (10 สิงหาคม 2565)

- 《成语大词典》编委会. 《成语大词典》 [M]. 北京: 商务印书馆国际有限公司, 2020, 1372
- 胡丽珍. 《论古代汉语教材的改革与创新》 [J]. 钦州学院学报, 2019, 34 (04) 4, 55-60
- 简文晖. 《浅谈我国古代注释方法的种类及演变》 [J]. 史林, 1997, 4, 109-110
- 李禄兴. 《今用古代汉语》 [M]. 北京: 北京语言大学出版社, 2008, 2, 1-2

王硕.《汉语古文读本》[M].北京:北京大学出版社,2000,4,25

徐宗才.《古代汉语》[M].北京:北京语言大学出版社,2011,2,41-42

徐宗才.《古代汉语课本》[M].北京:北京语言文化大学出版社,2000,2,30

Author (1) Information (第一作者信息)

	Name and Surname (姓名) : BOONTIYA RAKSUAN
	Highest Education (最高学历) : Ph.D. (Modern and Contemporary Chinese Literature)
	University or Agency (任职院校或单位) : Rangsit University
	Field of Expertise (专业领域) : Modern and Contemporary Chinese Literature
	Address (地址) : Department of Chinese Language, College Of Liberal Arts, Rangsit University 52/347 Phaholyothin Rd., Muang Pathumthani 12000

Author (2) Information (第二作者信息)

	Name and Surname (姓名) : PHISITHAPHAT PANYAREW THONGPLEAW
	Highest Education (最高学历) : M.A. (Teaching Chinese to Speakers of Other Languages)
	University or Agency (任职院校或单位) : Rangsit University
	Field of Expertise (专业领域) : - Chinese Translation - Applied Chinese - Chinese Linguistics
	Address (地址) : Department of Chinese Language, College Of Liberal Arts, Rangsit University 52/347 Phaholyothin Rd., Muang Pathumthani 12000

Author (3) Information (第三作者信息)

	Name and Surname (姓名) : NUTHA BUNTHANATHEERACHOT
	Highest Education (最高学历) : M. A. (Modern and contemporary Chinese Literature)
	University or Agency (任职院校或单位) : Rangsit University
	Field of Expertise (专业领域) : Modern and contemporary Chinese Literature
	Address (地址) : Department of Chinese Language, College Of Liiberal Arts, Rangsit University 52/347 Phaholyothin Rd., Muang Pathumthani 12000

Author (4) Information (第四作者信息)

	Name and Surname (姓名) : LI HAOCHANG
	Highest Education (最高学历) : Ph. D. (Modern and Contemporary Chinese Literature)
	University or Agency (任职院校或单位) : Rangsit University
	Field of Expertise (专业领域) : Modern and contemporary Chinese Literature
	Address (地址) : Department of Chinese Language, College Of Liiberal Arts, Rangsit University 52/347 Phaholyothin Rd., Muang Pathumthani 12000

